

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Factsheet

Opname en verblijf in de Wet zorg en dwang

Samen gezond, fit en veerkrachtig

Opname en de Wet zorg en dwang

Ieder mens in Nederland heeft het recht om zelf beslissingen te nemen, óók over de plek waar hij woont. Soms is iemand niet (meer) in staat om hier zelf over te beslissen en zijn rechten goed te behartigen. Bijvoorbeeld als hij een verstandelijke beperking of dementie heeft. In de Wet zorg en dwang staat welke rechten mensen met een verstandelijke beperking, een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie) of een daaraan gelijkgestelde aandoening hebben als het gaat over onvrijwillige zorg of opname.

Deze factsheet bevat informatie over de verschillende opnametitels en wanneer een opname plaats moet vinden in een Wzd-geregistreerde accommodatie.

Opnametitels

Voor de cliënt is het van belang dat de titel waaronder hij wordt of is opgenomen past bij zijn actuele situatie. Als de houding van de cliënt ten opzichte van zijn opname of verblijf verandert, moet de opnametitel bijgesteld worden. Dat betekent dat u een aanvraag moet doen bij het CIZ voor een opnametitel die op dat moment beter bij de cliënt lijkt te passen.

Er zijn meerdere opnametitels voor opname in een instelling. Hierover kunt u meer lezen op <https://www.dwangindezorg.nl/wzd/onvrijwillige-opname>.

1. *Vrijwillig*

Als de cliënt in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake en bereid is tot opname kan de cliënt vrijwillig worden opgenomen. Dat betekent dat de cliënt (nog) begrijpt wat opname voor hem betekent. De cliënt kan opgenomen worden in een Wzd-geregistreerde of in een niet Wzd-geregistreerde accommodatie. Voor een vrijwillige opname is geen besluit van het CIZ of de rechter nodig.

2. *Besluit tot opname en verblijf* (art. 21 Wzd)

Als een cliënt van 12 jaar of ouder niet (meer) in staat is om weloverwogen te beslissen over (voorzetting van) opname, maar zich ook niet verzet tegen opname (en de vertegenwoordiger van de cliënt verzet zich ook niet), is opname alleen mogelijk op basis van een besluit tot opname en verblijf van het CIZ. De cliënt kan in dat geval niet meer overzien wat een opname betekent en kan daarom niet vrijwillig of met de toestemming van familie worden opgenomen. De cliënt kan met een besluit tot opname en verblijf uitsluitend opgenomen worden in een Wzd-geregistreerde accommodatie.

3. *Rechterlijke machtiging* (art. 24 Wzd)

Als de cliënt (of zijn vertegenwoordiger) zich verzet tegen (voortzetting van) de opname, is opname of voortzetting van het verblijf alleen mogelijk als de rechter hiervoor een machtiging afgeeft. Een aanvraag voor een rechterlijke machtiging kunt u doen bij het CIZ. Het CIZ besluit of er een verzoekschrift bij de rechtbank wordt ingediend. De rechter beslist of hij de rechterlijke machtiging afgeeft. Een cliënt kan met een rechterlijke machtiging uitsluitend opgenomen worden in een Wzd-geregistreerde accommodatie.

4. *Inbewaringstelling* (art. 29 Wzd)

Als er sprake is van een spoedsituatie en er geen tijd is om de procedure van een rechterlijke machtiging af te wachten, kan een cliënt onvrijwillig opgenomen worden met een machtiging tot inbewaringstelling. Deze procedure loopt via de burgemeester. Een IBS is drie dagen geldig. Deze periode kan verlengd worden en deze procedure loopt via het CIZ. De cliënt kan uitsluitend opgenomen worden in een Wzd-geregistreerde accommodatie.

Aanvraag doen

Meer informatie over wat er nodig is voor een aanvraag voor een besluit tot opname en verblijf en een rechterlijke machtiging en wie de aanvraag mogen doen, leest u de op website van CIZ:

[Aanvragen voor de Wet zorg en dwang \(ciz.nl\)](https://www.ciz.nl).